

NAVARATIL ANDREA
LISZT FERENC-DÍJAS NÉPDALÉNEKES, MESEMONDÓ, TANÁR, A
TERMÉSZETVÉDELEM NAGYKÖVETE
MAGYAR ÖRÖKSÉG DÍJAS

I.

A Magyar Örökség és Európa Egyesület elnökeként, illetve a Magyar Örökség díj Bírálóbizottsága 2024. december 14-én a Ráday Ház Dísztermében rendezte meg a 111. Magyar Örökség díjátadó ünnepséget. A december 14-ei MÖ díjazottak ABC sorrendben:

Gyöngyössy Imre, Petényi Katalin, Kabay Barna filmművészete

laudátor: Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát, püspök

Izsák Imre Gyula matematikus és csillagász tudományos teljesítménye

laudátor: Kiss László MTA - CSFK főigazgató

Káli Medence Környezetvédelmi Társaság értékmentő tevékenysége

laudátor: Kerner Gábor műemlékvédelmi szakmérnök, építész

Navratil Andrea népzenei művészete

laudátor: Agócs Gergely népzeneész, népzenekutató

Országgyűlési Könyvtár

laudátor: Smuk Péter dékán, egyetemi tanár - NKE

Szekernyés János bánsági helytörténetkutatói munkássága

laudátor: Borsi-Kálmán Béla – történész, műfordító, az MTA doktora

Wittner Mária szabadságharcos életpéldája

laudátor: M. Kiss Réka néprajzkutató, történész, egyetemi docens, a NEB elnöke

II.

Navratil Andrea

Az éneklés, a természet szeretete, valamint a hagyományos paraszti világ által őrzött tudás tisztelete gyerekkorom óta az életem része. Öröm számomra, amikor olyan emberekkel lehetek együtt, akiknek mindez hasonló értéket és élményt jelent. Fontosnak tartom, hogy ez az örökség ne csak könyvekben és kottalapokon legyen hozzáférhető, hanem élő tudás maradjon minden ember

számára. Ezen értékek mentén választottam hivatásul a biológia tudományát, valamint a különböző népművészetek művelését és a néphagyományok ápolását, annak tanítását.

Igazi mestereimnek azokat a kedves „öregecskéket” – asszonyokat és embereket – tartom, akiktől az énekeket és a hagyományokat tanultam. Néhányukkal személyesen is több időt eltölthettem, sokkal többet kaptam tőlük egynéhány éneknél, mesénél vagy imánál. Az így megtapasztalt élményeket közvetítem előadóművészként, és adom tovább tanárként.”

Navratil Andrea
Liszt Ferenc-díjas énekes,
a Természetvédelem Nagykövete

III.

NAVRATIL ANDREA NÉPZENÉSZI MŰVÉSZETE Laudátor: Agócs Gergely népzeneész, népzenekutató

Tisztelt ünneplő közönség!

Nagy megtiszteltetésnek tartom, hogy a Magyar Örökség Díj tekintélyes testülete engem kért fel, hogy méltassam a mai nap egyik díjazottját. Nem könnyű feladat, hiszen hogyan is lehetne Navratil Andrea sokrétű tevékenységét egy ilyen rövid méltatásban összefoglalni? Jómagam 14 éves kora óta ismerem. Először egy gödöllői népzenei versenyen találkoztunk. Ő énekelt, én a zsűri tagja voltam. Már akkor kiderült, milyen kivételes stílusérzékkel tudja elsajátítani nem csak a dallamot, de a népdal hiteles előadásához szükséges, legapróbb stiláris elemeket is. Sok évvel később már közösen szerepeltünk egy műsorban, és primásunkkal, Gombai Tamással együtt elámultunk a hangja nem csak zenei értelemben vett tisztaságán. Ennek hatására felkértük, hogy legyen a társulatunk, a Fonó Zenekar énekesnője. Nagy örömünkre vállalta, s azóta is az a kivételes szenzitivitás jellemzi a hozzáállását a népdalénekléshez, amellyel már akkor is kiemelkedett a pályatársai közül. Ez az átszellemültség ugyanakkor mindenhez kapcsolódik, amibe belefog. Navratil Andrea ugyanis nemcsak énekel.

Amikor különféle eldugott moldvai, vagy erdélyi falvakban kicsi, töpörödött öregasszonyok konyhájában leül, vérbeli folklorista módjára dokumentálja a népzeneét és közben tanul. Tanul, hiszen tudja, hogy ezek a találkozások a legalkalmasabbak arra, hogy a magunkfajta *városi, értelmiségi szerzet* az éneklés tartalmi és formai jegyei – azaz az „ami” és az „ahogyan” vonatkozásai

– mellett saját lelkében is megtalálja a válaszokat a „miérték” megannyi felmerülő kérdésére. Miért énekel az ember? Miért fakad dalra örömben és bánatában, büszkeségében és vívódásaiban egyaránt? Navratil Andrea ezekre a kérdésekre a leghitelesebb forrásoknál kereste, s találta meg saját maga számára a válaszokat.

Amikor Budapesten, Gödön, Keszthelyen, Veszprémben, vagy máshol, iskolákban, táborokban, vagy a saját, „Dúdoló” nevezetű tanfolyamain tanítja a dalokat, olyankor sem csak a szakmai tartalmak átadására koncentrál, hanem a népzene a maga eredeti környezetében körülölelő értékek közvetítése is legalább olyan fontos számára, mint maga a zene. Mindig törekszik arra, hogy a tanítványai is megtudják, miért jó énekelni, miért érdemes a szavakba nem foglalható érzéseinket ezen az emelkedett szinten kifejezésre juttatni. Navratil Andrea a magyar népdal sokrétű átadását is azzal az átlényegült odaadással műveli, amint példaképei, az egyszerűnek mondott parasztasszonyok, amikor valósággal *beledőlnek* a dalban megfogalmazott közlendőbe, amint *nekitámaszkodnak* a dallamnak, s annak díszítése, variálása útján fejezik ki, vagy inkább tárják elének önmagukat.

Navratil Andrea a népdalt mindemellett egy sokkal nagyobb egész részeként látja és láttatja. Nem véletlen, hogy a másik szakmájában, a biológia területén is olyan magas szinten elismerték törekvéseit, hogy Magyarország természetvédelmi nagykövetévé választották. Az ember az ökológia korszerű értelmezése szerint a természet része, s a magyar népzene kutatás nagy előfutárai: Bartók Béla, Kodály Zoltán, vagy Lajtha László a népdalt is egy olyan organikus képződményként írták le, amelyet a természet törvényei csiszolták azokba a tökéletes alakváltozataiba, amelyekben annak értékeit felfedezték a *műveltnek* mondott társadalmi rétegek, azaz a mindig csak felfelé tekintő polgárság számára. Navratil Andrea a természetvédelem nagyköveteként is mindig ezt az organikus egységet hirdette, mindig azt képviselte, hogy a hagyományos kultúra értékei minket, embereket az eredeti önmagunkra emlékeztetnek, arra a lélekkel megáldott lényre, mely a természetből vétetett, s

melynek – ha fenn akar maradni – békét kell kötnie először önmagával, majd az őt létrehozó közeggel is.

Navratil Andrea ugyanakkor a népdal erejét nem csak ennek a materiális világértelmezésnek megfelelően akarja az értékek mentésére használni. Az ember világát ősidők óta formáló másik erő: a spiritualitás is fontos szerepet játszik nála, amikor a magyar örökség óvásának, mentésének feladatait teljesíti. Hitének megvallását a népdal eszközeivel indirekt módon is megteszi, de egyéb közéleti szereplései alkalmával, szóban kimondott véleménye útján is felhívja a figyelmet a hit, a remény, a szeretet és a szakrális értékek fontosságára.

Tisztelt egybegyűltek! Őszintén örülök, hogy a döntéshozók keze nem remegett meg, amikor a Magyar Örökség Díjat Navratil Andreának is megítélték. Hiszem és vallom, hogy ebben a bolond világban, s ebben a megveszekedett korban, melyben élünk, ez az elismerés jobb helyre nem is kerülhetett volna.

IV.

NAVRATIL ANDREA JELENLEGI ALKOTÓTÁRSAIVAL

Kobzos együttes

[Kobzos Együttes \(1:02:06\)](#)

Fonó Zenekar

[Teljes lejátszási lista megtekintése \(15 felvétel\)](#)

[21.03.31. Háló népzene - beszélgetés és Kobzos koncert: Három aranyalma \(1:27:29\)](#)

Rokonok Söre

Duna művészegyüttes

Békás Banda

Tallabille

V.

NAVRATIL ANDREA KORÁBBI ALKOTÓTÁRSAIVAL

Eszterlác

Zurgó

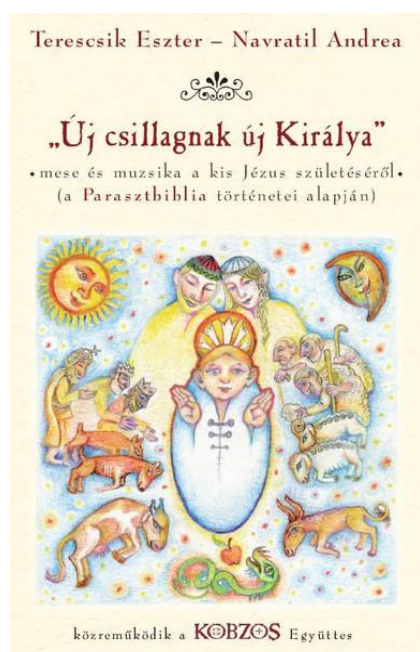
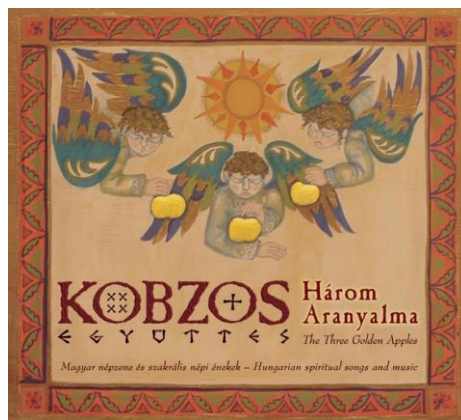

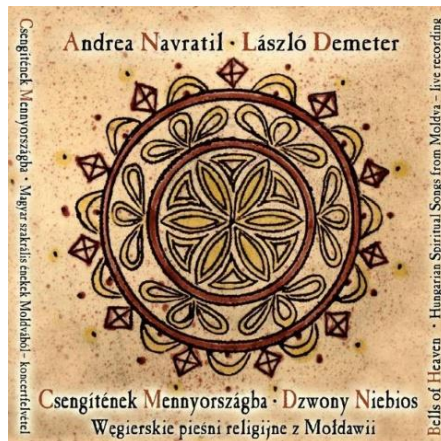
Igricek

Vándorvokál

**VI.
NAVRATIL ANDREA LEMEZEIBŐL ÉS FELVÉTELEIBŐL**

[Teljes lejátszási lista megtekintése \(46 felvétel\)](#)

[Teljes lejátszási lista megtekintése \(58 felvétel\)](#)